

Asia: VN/7272/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 1 §:ään – Soveltamisala

Era kommentarer om 1 § – Tillämpningsområde

Suomen luonnonsuojeluliitto pitää lakiesitystä käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta tärkeänä lainsäädännön lisänä tuulivoiman rakentamisen säätelyyn. Purkamisvastuun selkeyttäminen hyvin valmistellulla lainsäädännöllä on perusteltu lähtökohta ympäristön kannalta kestävän tuulivoimarakentamisen mahdollistamiseksi ja selkiyttää maanomistajan asemaa tilanteessa, jossa tuulivoiman purkaminen on kirjavien maanomistajan ja voimayhtiön kahdenvälisen sopimuksien varassa.

Kommenttinne 2–3 §:ään – Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa

Era kommentarer om 2–3 § – Nedmonteringskyldighet och nedmonteringens omfattning i vissa situationer

Suomessa tuulivoimaa on rakennettu ja tullaan rakentamaan laajasti metsätalouuskäytössä aiemmin olleella maalla, joka muilta kuin tiestön ja voimala-alueiden osalta säilyy edelleen metsämaana. Tämän takia se ei ole verrannollista esimerkiksi kaupunkien yleiskaava-alueilla tulevaa toimintaan verrattuna, ja käyttötarkoitus tulee palauttaa lakiehdotuksen mukaisesti. Entisen metsämaan ollessa kyseessä uudelleenistutuksen ympäröivän metsätyypin mukaisesti tulisi sisältyä velvoitteeseen. Tuulivoiman rakentamisen yhteydessä kaivetun tieojaston osittainen ennallistaminen tukkimalla tulisi sisällyttää purkuvelvoitteeseen ainakin turvemailloilla ja happamilla sulfaattimailloilla sekä mustaliuskeen esiintymisalueilla, sekä alueilla joissa on havaittu lisääntyviä tulva- tai kuivuustapahtumia.

Kommenttinne 4–6 §:ään – Vakuutta koskevat säännökset

Era kommentarer om 4–6 § – Bestämmelser om säkerheten

-

Kommenttinne 7 §:ään – Purkamisesta määrääminen

Era kommentarer om 7 § – Föreläggande om nedmontering

On tärkeää, että purkuvelvoitteelle asetetaan määräaika. On edelleen tärkeää, että kunnan suuntaan on purkamislupavelvoite, jotta viranomaisen pystyy toteamaan menettelytavat oikeiksi ja riittäviksi. Esityksessä tuulivoimalan purkamisvelvollisuus on sidottu käytöstä poistettuihin voimaloihin eli voimaloiden tosiasialliseen käyttöön. Maanomistajan näkökulmasta tärkeää olisi tunnustaa purkamisvelvoitteen kytkeminen myös vuokra-/käyttöoikeussopimuksen voimassaoloaikaan, mikä on ehdotuksessa sivuutettu. Maanomistajan oikeuksiin tulisi kuulua, että mikäli jatko-optiosta ei ole sovittu ja sitä ei maanomistajan toimesta haluta käyttää (ellei sopimuksessa ole optio-oikeutta ilman maanomistajan oikeutta päättää option käytöstä, minkä ei tulisi olla mahdollista), perustettu tuulivoimala myös puretaan maanvuokrasopimuksen umpeutuessa.

Kommenttinne 8 §:ään – Voimalan omistajan konkurssi

Era kommentarer om 8 § – Kraftverksägarens konkurs

On tärkeää, että tuulivoimalle määrätään purkuvakuuksia, jolloin tuulivoimayhtiön mennessä konkurssiin tai lopettaessa toimintansa ei purkamisvastuu tai siihen osoitettu pääoma katoa.

Kommenttinne 9 §:ään – Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu

Era kommentarer om 9 § – Avgift som betalas till kommunen för myndighetsuppgifter

-

Kommenttinne 10 §:ään – Viittaus rikoslakiin

Era kommentarer om 10 § – Hänvisning till strafflagen

-

Kommenttinne 11 §:ään – Voimaantulo

Era kommentarer om 11 § – Ikraftträdande

-

Kommenttinne 56 b §:ään – Maatuulivoimalan purkamislupa

Era kommentarer om 56 b § – Rivningslov för landbaserade vindkraftverk

Rakentamislakiin ehdotettavan uuden maatuulivoimalan purkamislupaa koskevan 56 b §:n mukaan purkamisluvan hakijan olisi selvitettävä voimalan perustusten purkamisen vaikutukset ympäristöön ja keinot, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää. Tässä kohtaa selkeimpänä vaikutuksen vähentämisen keinona on tukkia rakennuspaikalta lähteviä ojia vaikutusten leviämisen estämiseksi ennen muun työn tekemistä. Ojituksen haittojen eli vesistövaikutusten vähentämisen tarkastelu voimalan purun yhteydessä tulisi sisällyttää vähintään ohjeistukseen mutta mielellään rakentamislain pykälään 56 b.

Kommenttinne koskien muita rakentamislain muutettavaksi ehdotettavia pykäläiä

Era kommentarer om övriga paragrafer som föreslås bli ändrade i bygglagen

-

Kommenttinne koskien maatuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen liitettävää selvitystä voimalan purkamisen kustannuksista

Era kommentarer om den utredning av kostnaderna för nedmontering av ett landbaserat vindkraftverk som fogas till ansökan om tillstånd att bygga ett landbaserat vindkraftverk

-

Kommenttinne vaikutusten arviointiin

Era kommentarer om bedömningen av konsekvenserna

Lakiehdotuksessa vaikutuksia valumavesiin ei ole otettu kattavasti huomioon. Laajat tuulivoiman vuoksi toteutetut ojitukset hidastavat Suomen vesienhoidon tavoitteena olevaa pintavesien hyvän tilan saavuttamista, kun samaan aikaan toisaalla vesistövaikutuksia pyritään vähentämään mm. ennallistamalla metsäojitusta. Jo toteutettujen tuulivoima-alueiden tiestön rakentamiseen ei luvituksessa aina ole vaadittu vesienpidätys- tai kiintoaines- ja ravinnepestöjä ehkäiseviä rakenteita, koska tuulivoima-alueiden teiden rakentamisen massanvaihtojen ja tieojituksen vaikutuksia ei ole tunnistettu tai riittävän tarkkoja toteutus suunnitelmia ei ole vaadittu. Toteutunut raskaan liikenteen tiestö, jossa massanvaihtoa on tehty laajasti, tienvarren ojitussyvyys on suuri ja tuulivoimalalapojen kuljettamiseksi puusto on hakattu kymmenien metrien säteellä tiestä erityisesti mutkissa ja risteysalueilla aiheuttaa vesistövaikutuksia. Toteutuneilla tuulivoima-alueilla on jopa kymmeniä ojakilometrejä, joiden tuloksena on tämän käytännössä uudisojitetun alueen pohjaveden pinnan laskua, josta turvemaidella, happamilla sulfaattimaidella tai mustaliuskealueilla voi aiheutua ravinne- ja kiintoainekuormituksen lisäksi eliöstön tappavaa vesien happamoitumista sekä raudan ja raskasmetallien vesistöpestöjä. Jo toteutetuilla kohteilla on havaittu valunnan äärevöitymisestä tuulivoimaojituksen vuoksi johtuvaa tulvimista alapuolisilla valuma-alueilla, myös taajama-alueella. Metsämaiden ojitus lisää myös jo ilmastonmuutoksen myötä lisääntyneitä peltojen kuivuusongelmaa erityisesti länsirannikolla. Potentiaalisesti suurien työmaa-aikaisten pestöjen vuoksi lakiesityksessä tulee purkamisen yhteydessä vaatia raskaan kaluston tiestön ojitusten vähentämistä ja muun ojituksen ennallistamista, erityisesti aiemmin mainituilla maannostyypeillä ja mikäli on todettu ongelma-alueita.

Muut kommenttinne hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Övriga kommentarer om den allmänna motiveringen till utkastet till regeringsproposition (kapitlen 1–12, med undantag av kapitel 4.2 Huvudsakliga konsekvenser och 7 Specialmotivering)

Ehdotuksen kaltaista lainsäädäntöä tulee jatkossa lisätä koskemaan myös metsämaalle rakennettavaa teollisen kokoluokan aurinkoenergiaa, jonka elinkaari on lähtökohtaisesti rajallinen ja alueista tehty maanomistajan ja voimayhtiön välisiä vuokrasopimuksia. Suurten aurinkovoimaloiden kohdalla maankäyttö on tuulivoimaa intensiivisempää ja täten ongelmallisempaa vesien tilan, hydrologian sekä lajien ja elinympäristöjen kannalta.

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Allmänna kommentarer om utkastet till regeringsproposition

Lisätietoja

Anna Soirinsuo, Itämeri- ja vesiasiantuntija, 045 7885 3125, anna.soirinsuo@sl.fi

Soirinsuo Anna
Suomen luonnonsuojeluliitto ry